

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

WICEPREZES

KSS.410.1.4.2026

**Pani
Marta Cienkowska
Minister Kultury i Dziedzictwa
Narodowego
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa
Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15,
00-071 Warszawa**

Wystąpienie pokontrolne

**P/26/001 Wykonanie budżetu państwa w 2025 r. w części 24 –
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego¹,
ul. Krakowskie Przedmieście 15, 00-071 Warszawa

Kierownik jednostki kontrolowanej

Marta Cienkowska, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego², od 24 lipca 2025 r.
W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki pełniła także Hanna Wróblewska,
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, od 13 maja 2024 r. do 24 lipca 2025 r.

Okres objęty kontrolą

Rok 2025 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania związane
z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2025³.

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Departament Spraw Społecznych

Kontrolerzy

1. Marcel Knyżewski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli
nr KSS/33/2026 z dnia 13 stycznia 2026 r.
2. Sylwia Materkowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli
nr KSS/35/2026 z dnia 13 stycznia 2026 r.
3. Agnieszka Chełmińska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli
nr KSS/34/2026 z dnia 13 stycznia 2026 r.
4. Agnieszka Łyszcz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli
nr KSS/36/2026 z dnia 13 stycznia 2026 r.

(akta kontroli str. 1-8)

¹ Dalej: Ministerstwo lub MKiDN.

² Dalej: Minister.

³ Ustawa budżetowa na rok 2025 z dnia 9 stycznia 2025 r. (Dz. U. poz. 63); dalej: ustawa budżetowa.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, ze zm.; dalej: ustawa o NIK.

II. Zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2025 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego oraz ocena wykonania planu finansowego dysponenta III stopnia funkcjonującego w ramach tej części budżetu państwa.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych;
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2025 r. w zakresie operacji finansowych;
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań;
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵, w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.*

⁵ Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, ze zm.; dalej: ufp.

III. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2025 r. w części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W wyniku kontroli 7,8% wydatków pozapłacowych (tj. 792 178,7 tys. zł) stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w przepisach o finansach publicznych. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych w zakresie: dotacji, rezerw budżetowych, wydatków majątkowych oraz wydatków bieżących, w tym wydatków na szkolenia i wypłat ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe w zakresie operacji finansowych w części 24. Sprawozdania sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań.

Stwierdzona w toku kontroli nieprawidłowość, nie ma wpływu na ocenę ogólną wykonania budżetu państwa w części 24. Polega na zwłoce w podjęciu działań w zakresie oszacowania kwoty niewykorzystanej w ramach programu wieloletniego „Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie” i podjęciu decyzji o zablokowaniu środków w wysokości 113 000 tys. zł dopiero w IV kwartale 2025 r., podczas gdy już po pierwszym półroczu 2025 r. zachodziły przesłanki zablokowania części wydatków na ten cel.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

1. Wydatki

1.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2025 w części 24 zaplanowano wydatki w wysokości 8 420 313,0 tys. zł. Plan wydatków został zwiększony środkami rezerw celowych w wysokości 2 283 078,0 tys.

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej NIK formułuje ocenę w formie opisowej.

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych przedstawionych w kolejnych punktach niniejszego rozdziału wystąpienia pokontrolnego. Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę częściową jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

zł oraz decyzją Ministra Finansów i Gospodarki⁸ o kwotę 1,6 tys. zł. Plan po zmianach wyniósł 10 703 392,6 tys. zł. Zrealizowane w 2025 r. wydatki wyniosły 10 269 945,4 tys. zł⁹ (96,0% planu po zmianach i 122,0% planu wg ustawy budżetowej). W porównaniu do 2024 r. wydatki były wyższe o 240 297,4 tys. zł, tj. 2,4% i obejmowały:

- subwencje i dotacje (podmiotowe oraz celowe) – 6 466 111,0 tys. zł, tj. 99,1% planu po zmianach i były wyższe w porównaniu do 2024 r. o 1,5%;
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 26 243,7 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach i były wyższe od wydatków 2024 r. o 15,2%;
- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 2 485 479,6 tys. zł, tj. 99,6% planu po zmianach i były wyższe w porównaniu do 2024 r. o 12,0%;
- wydatki majątkowe – 1 179 243,0 tys. zł, tj. 77,4% planu po zmianach i były one niższe od wydatków w 2024 r. o 14,9%;
- wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej – 112 868,1 tys. zł, tj. 84,8% planu po zmianach i były wyższe o 230,2% od wydatków 2024 r.

(akta kontroli str. 489-491)

Wydatki w urzędzie obsługującym Ministra (dysponent III stopnia) w 2025 r. zrealizowano w kwocie 286 145,9 tys. zł, tj. 97,8% planu po zmianach. Były one wyższe niż wydatki dysponenta III stopnia zrealizowane w 2024 r. o 52,4% (187 787,1 tys. zł). Wzrost ten był spowodowany m.in. wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej¹⁰ dotyczącym braku terminowej transpozycji dyrektyw 2019/789¹¹ i 2019/790¹² Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)¹³, wzrostem funduszu wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi, podwyższeniem funduszu wynagrodzeń dla nowych etatów w utworzonym Departamencie Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego. Wydatki w 2025 r. obejmowały:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 20 441,2 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach i były wyższe od wydatków 2024 r. o 20,7%;
- wydatki bieżące – 245 359,8 tys. zł, co stanowiło 97,9% planu po zmianach i były wyższe w porównaniu do 2024 r. o 62,1%;
- wydatki majątkowe – 3308,9 tys. zł, tj. 80,6% planu po zmianach i były niższe o 22,0% od wydatków 2024 r.;

⁸ Decyzja nr MF/IP9.4143.3.265.2025.MF.ART.194.5505 w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2025 z 20 października 2025 r. na podstawie art. 194 ust. 1 i 2 ufp oraz w związku z wnioskiem m.in. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 2 października 2025 r. symbol 24.4143.1.108.2025.WMF-A.ART.194 – rozdział 80195 §§ 4119 i 4129 kwota 1589,27 zł. Powyższe środki zostały przeznaczone na projekt realizowany w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027.

⁹ W dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka, zrealizowano wydatki w kwocie 1 383 072,6 tys. zł, w dziale 750 – Administracja publiczna: 215 806,3 tys. zł, w dziale 752 – Obrona narodowa: 150,2 tys. zł, w dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa: 178,3 tys. zł, w dziale 801 – Oświata i wychowanie: 2 045 457,9 tys. zł, w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza: 84 259,7 tys. zł, w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego: 6 541 020,4 tys. zł.

¹⁰ Dalej także TSUE lub Trybunał.

¹¹ Dyrektywa z 17 kwietnia 2019 r. ustanawiająca przepisy dotyczące wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych mające zastosowanie do niektórych transmisji online prowadzonych przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz do reemisji programów telewizyjnych i radiowych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 93/83/EWG (Dz. Urz. UE L 130 z 17.5.2019, s. 82).

¹² Dyrektywa z 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE (Dz. Urz. UE L 130 z 17.5.2019, s. 92); dalej także DSM.

¹³ Wyrok nr C-212/23 Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (siódma izba) z 10 lipca 2025 r.; dalej: wyrok nr C-212/23 TSUE.

- współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej – 17 036,0 tys. zł, tj. 97,2% planu po zmianach i były wyższe od wydatków 2024 r. o 11,6%.

(akta kontroli str. 111-118, 203-211)

Plan wydatków części 24 został zwiększony środkami z części 83 – Rezerwy celowe w wysokości 2 283 078,0 tys. zł¹⁴, m.in. ze środków:

- poz. 24 „Rezerwa na inwestycje KPO finansowane z wykorzystaniem środków pożyczki z Instrumentu Odbudowy i Zwiększenia Odporności w formie wsparcia o charakterze bezzwrotnym” – z przyznanych 165 969,5 tys. zł wydatkowano 131 696,2 tys. zł;
- poz. 29 „Sfinansowanie skutków podwyższenia wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej oraz wynagrodzeń egzaminatorów biorących udział w przeprowadzeniu egzaminów zewnętrznych” – z przyznanych 61 827,8 tys. zł wydatkowano 60 196,3 tys. zł;
- poz. 44 „Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych” – z przyznanych 1 216 791,1 tys. zł wydatkowano 1 216 661,3 tys. zł;
- poz. 49 „Utrzymanie rezultatów niektórych projektów zrealizowanych przy udziale środków z UE, w tym systemy informatyczne, a także środki na wsparcie potencjału realizacji zadań publicznych” – z przyznanych 5000,0 tys. zł wydatkowano 4136,1 tys. zł;
- poz. 56 „Rezerwa na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne, w tym nowe zadania” wydatkowano całość przyznanych środków – 800 000,0 tys. zł;
- poz. 62 „Rezerwa na przygotowanie i realizację zadań związanych z objęciem i sprawowaniem przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w pierwszej połowie 2025 roku” – z przyznanych 31 957,1 tys. zł wydatkowano 31 804,6 tys. zł;
- poz. 98 „Finansowanie programów z budżetu środków europejskich” – z przyznanych 42 052,1 tys. zł wydatkowano 36 556,8 tys. zł.

Środki z rezerw celowych w części 24 zostały wykorzystane w wysokości 2 282 487,7 tys. zł, tj. 98,2% środków uruchomionych po korektach.

(akta kontroli str. 824-830 plik 5)

Szczegółowym badaniem u dysponenta głównego części 24 objęto pięć decyzji uruchamiających środki rezerw celowych (część 83, poz. 62)¹⁵ Ministra Finansów, wydanych w 2025 r. na wniosek Ministra, na łączną kwotę 6507,3 tys. zł. Po uwzględnieniu korekt dwóch decyzji (zmniejszenie o łączną kwotę 99,0 tys. zł) plan wydatków dysponenta głównego został zwiększony środkami z rezerw celowych w wysokości 6408,3 tys. zł. Badaniu poddano poniższe środki z poz. 62 rezerw celowych:

¹⁴ Kwota stanowi różnicę pomiędzy przyznanymi środkami z rezerw, a wartością korekt.

¹⁵ Tj.: 1) decyzja MF/WM8.4143.3.6.2025.MF.6 z 2 stycznia 2025 r. na kwotę 349,3 tys. zł. Skorygowana decyzjami: MF/WM8.4143.3.6.2025.MF.6.K01 z 16 czerwca 2025 r. o kwotę -10,0 tys. zł oraz MF/WM8.4143.3.6.2025.MF.6.K02 z 15 października 2025 r. o kwotę -1,0 tys. zł; 2) decyzja MF/WM8.4143.3.17.2025.MF.17 z 2 stycznia 2025 r. na kwotę 5 000,0 tys. zł. Skorygowana decyzjami: MF/WM8.4143.3.17.2025.MF.17.K02 z 7 października 2025 r. o kwotę - 45,0 tys. zł oraz MF/WM8.4143.3.17.2025.MF.17.K03 z 18 grudnia 2025 r. o kwotę – 43,0 tys. zł; 3) decyzja MF/WM8.4143.3.63.2025.MF.65 z 2 stycznia 2025 r. na kwotę 150,0 tys. zł; 4) decyzja MF/WM8.4143.3.64.2025.MF.66 z 2 stycznia 2025 r. na kwotę 8,0 tys. zł; 5) decyzja MF/WM8.4143.3.394.2025.MF.1678 z 14 kwietnia 2025 r. na kwotę 1 000,0 tys. zł.

- dotacja celowa dla Narodowego Centrum Kultury¹⁶ na Program grantowy „Synergie”¹⁷. Wykorzystano 4912,0 tys. zł;
- dotacja podmiotowa dla Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze” im. Tadeusza Sygietyńskiego na zadanie pn.: Koncerty PZLPiT „Mazowsze”. Wykorzystano 1000,0 tys. zł;
- dotacja podmiotowa dla Teatru Wielkiego - Opery Narodowej w Warszawie na realizację zadania pn. Koncert galowy z okazji inauguracji Prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej w dniu 3 stycznia 2025 r. Wykorzystano 338,3 tys. zł;
- dotacja podmiotowa dla Zamku Królewskiego w Warszawie na sfinansowanie zadania pn. Organizacja wystawy „Gabinet sztuki europejskiej. Arcydzieła z Narodowego Muzeum Sztuki im. Bohdana i Warwary Chanenków w Kijowie”. Wykorzystano 150,0 tys. zł;
- dotacja podmiotowa dla Biblioteki Narodowej na realizację przedsięwzięcia pn. Publikacja okolicznościowa o Pałacu Rzeczypospolitej. Wykorzystano 8,0 tys. zł.

Środki objęte badaniem zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem wskazanym w decyzjach. W zakresie wykorzystania środków z rezerw celowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 824-830 pliki 8-94)

Plan wydatków dla dysponenta III stopnia został zwiększony środkami z części 83 – Rezerwy celowe w wysokości 7021,0 tys. zł (6 869,7 tys. zł po korektach). Środki zostały wykorzystane w wysokości 5998,5 tys. zł, tj. 87,3% środków uruchomionych po korektach.

Szczegółowym badaniem objęto środki przekazane z rezerw celowych na podstawie pięciu decyzji¹⁸ w łącznej kwocie 6057,1 tys. zł po korektach, tj. 87,0% środków przyznanych w ramach rezerw celowych. Środki wydatkowano zgodnie z celami wskazanymi w decyzjach.

(akta kontroli str. 79-87, 104-107, 151-202)

W 2025 r. Minister dokonała 34 blokad na łączną kwotę 359 079,8 tys. zł, w tym 26 blokad na łączną kwotę 90 742,4 tys. zł w grudniu 2025 r. (11 blokad w trybie art. 177 ust. 1 pkt 2 ufp; cztery blokady w trybie art. 177 ust. 1 pkt. 2 i 3 ufp; 11 blokad w trybie art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp). Sześć blokad na łączną kwotę 16 965,6 tys. zł dotyczyło środków pozyskanych z rezerw. Największe kwoty blokad środków pozyskanych z rezerw były przeznaczone na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez ostatecznych odbiorców wsparcia A2.5.1 tj. programem wspierania działalności podmiotów sektora kultury i przemysłów kreatywnych na rzecz

¹⁶ Umowa nr 19/DF-VII/2025 z 24 stycznia 2025 r.

¹⁷ Program dotacyjny realizowany w ramach krajowego programu kulturalnego prezydencji Rzeczypospolitej Polskiej w Radzie Unii Europejskiej. Założeniem programu było propagowanie idei europejskich poprzez działania kulturalne w przestrzeniach wspólnych, a także wspieranie realizacji priorytetów Polskiej Prezydencji w Radzie UE: solidaryzmu społecznego i wspólnoty, wsparcia młodych w wejściu na rynek pracy, przy jednoczesnej aktywizacji i włączaniu w działania wszystkich grup wiekowych.

¹⁸ 1) decyzja MF/WM8.4143.3.533.2025.MF.5509 z 3 grudnia 2025 r. na kwotę 444,0 tys. zł; 2) decyzja MF/FS2.4143.3.13.2025.MF.2499 z 9 czerwca 2025 r. na kwotę 74,8 tys. zł; 3) decyzja MF/FS2.4143.3.28.2025.MF.5733 z 15 października 2025 r. na kwotę 12,4 tys. zł; 4) decyzja MF/FS2.4143.3.2.2025.MF.91 z 8 stycznia 2025 r. na kwotę 5000,0 tys. zł; 5) decyzja MF/WM8.4143.3.337.2025.MF.1311 z 1 kwietnia 2025 r. na kwotę 527,1 tys. zł. Skorygowana decyzją MF/WM8.4143.3.337.2025.MF.1311.K01 z 23 września 2025 r. o kwotę 1,2 tys. zł.

stymulowania ich rozwoju - KPO (13 016,3 tys. zł) oraz na wynagrodzenia dla nauczycieli szkół artystycznych (1558,6 tys. zł).

Badaniem szczegółowym objęto cztery decyzje blokujące planowane wydatki na łączną kwotę 187 393,4 tys. zł¹⁹ (52,2% wszystkich blokad). Największa kwota, której dotyczyła decyzja blokująca środki budżetu państwa wynosiła 113 005,7 tys. zł (decyzja z 17 listopada 2025 r.). Przyczyną blokady były problemy formalne z wykonawcami w ramach programu wieloletniego „Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie” (m.in. brak aneksu w związku z dodatkowymi oczekiwaniami wykonawcy wystawy stałej). Środki finansowe, których dotyczyła blokada miały być przeznaczone m.in. na odbiory magazynowe w ramach programu wieloletniego „Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie” oraz nie rozliczenie faktur, którego nie dokonano w związku z trwającym procesem weryfikacji robót zaniechanych i dodatkowych. Informacje o możliwości niewykorzystania środków przez Muzeum Historii Polski w Warszawie²⁰ w kwocie ok. 50 000,0 tys. zł pojawiły się już w sprawozdaniu z realizacji programu wieloletniego „Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie” za I półrocze 2025 r., co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W dniu 17 grudnia 2025 r. Dyrektor MHP skierował pismo do Ministra, w którym informował, że nie wydatkuje środków w wysokości 24 598,9 tys. zł, w związku z koniecznością przesunięcia terminu podpisania aneksu do umowy pomiędzy MHP a wykonawcą wystawy stałej i brakiem możliwości dokonania odbiorów w zakładanym terminie. Wniosek do Ministra o dokonanie blokady środków na wydatki budżetowe skierowano 18 grudnia 2025 r. Decyzja została podpisana 19 grudnia 2025 r.

Pozostałe decyzje objęte badaniem szczegółowym dotyczyły środków przeznaczonych na realizację programu wieloletniego „Budowa siedziby Europejskiego Centrum Filmowego CAMERIMAGE”.²¹ (W wyniku badania nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 489-535, 546-548)

Największą grupę zrealizowanych wydatków w części 24 stanowiły wydatki na subwencje i dotacje (podmiotowe oraz celowe) w łącznej wysokości 6 466 111,0 tys. zł²², tj. 99,1% planu po zmianach. Z czego istotne wydatki w postaci dotacji dotyczyły działalności radiowej i telewizyjnej (2 046 939,8 tys. zł) oraz subwencji dla 19 uczelni artystycznych (1 072 743,2 tys. zł). W ramach dotacji podmiotowych wydatkowano 2 475 507,9 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto wykorzystanie w 2025 r. środków na trzy dotacje celowe²³ w ramach których wydatkowano łącznie 720 472,1 tys. zł (tj. 18,0% zrealizowanych wydatków w ramach dotacji celowych) oraz trzy dotacje podmiotowe²⁴ w łącznej kwocie 33 760,6 tys. zł.

¹⁹ Tj. decyzje: 24.4143.12.18.2025.BD z 19 grudnia 2025 r. na kwotę 24 598,9 tys. zł; 24.4143.12.8.2025.BD z 17 listopada 2025 r. na kwotę 113 005,7 tys. zł; 24.4143.12.17.2025.BD z 19 grudnia 2025 r. na kwotę 22 000,0 tys. zł; 24.4143.12.4.2025.BD z 10 września 2025 r. na kwotę 27 788,8 tys. zł.

²⁰ Dalej także MHP.

²¹ Decyzja 24.4143.12.17.2025.BD z 19 grudnia 2025 r. na kwotę 22 000,0 tys. zł oraz 24.4143.12.4.2025.BD z 10 września 2025 r. na kwotę 27 788,8 tys. zł.).

²² W tym 4659,3 tys. zł stanowiła kwota na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

²³ Umowy: 1) nr 77/DNW/DF-VII/2025 z 18 września 2025 r. na kwotę 715 000,0 tys. zł zawarta z TVP SA w likwidacji; 2) nr 152/DF-VII/2025 z 24 czerwca 2025 r. na kwotę 1250,0 tys. zł zawarta z Wytwórnią Filmów Fabularnych we Wrocławiu; 3) nr 68/DF-V/MA/2025 z 3 czerwca 2025 r. na kwotę 5300,0 tys. zł zawarta z Teatrem Wielkim – Operą Narodową.

²⁴ Dla Akademii Sztuki w Szczecinie, Muzeum Stutthof w Sztutowie oraz Instytutu Przemysłów Kreatywnych.

W wyniku badania stwierdzono, że beneficjenci wydatkowali środki publiczne zgodnie z przeznaczeniem. Pobrane w nadmiernej wysokości oraz niewykorzystane środki w kwocie 234,4 tys. zł w ramach dotacji podmiotowej dla Akademii Sztuki w Szczecinie zostały zwrócone w terminie.

Jeden z sześciu podmiotów, tj. Muzeum Stutthof w Sztutowie został objęty w 2025 r. przez MKiDN kontrolą pn. Wybrane elementy gospodarki finansowej i organizacji w latach 2023-2024 (z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na ocenę kontrolowanej działalności). Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Dziedzictwa Kulturowego na wniosek Departamentu Dziedzictwa Kulturowego była prowadzona kontrola w okresie od 5 maja 2025 r. do 18 czerwca 2025 r. przez Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli Ministerstwa. Liczba i zakres stwierdzonych nieprawidłowości w prowadzonej gospodarce finansowej ze względu na swój charakter i zakres skutkowały oceną negatywną oraz odwołaniem Dyrektora Muzeum z zajmowanego stanowiska.

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych Minister nie podał do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczenia, wykazu jednostek wraz z kwotami dotacji podmiotowych i celowych przyznanych im w 2025 r.

Dyrektor Departamentu Finansowego na powyższą okoliczność wyjaśnił, że realizując zalecenie NIK po kontroli w 2024 r., przyjęło zasadę ujmowania w wykazie tylko zrealizowanych dotacji. Wskazał, że taki sposób wypełniania obowiązku, o którym mowa w art.122 ust. 4 ufp zapewnia rzetelną informację, co do liczby jednostek oraz rzeczywistych kwot przyznanych dotacji. Ponadto podkreślił, że ufp nie podaje terminu zamieszczania obwieszczeń.

(akta kontroli str. 568-660, 664-675, 737-764 pliki 1-41)

Na wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych zaplanowano w części 24 – 30 064,0 tys. zł, a po zmianach 26 367,4 tys. zł. Zrealizowane wydatki wyniosły 26 243,7 tys. zł, co stanowiło 99,5% planu po zmianach i były wyższe niż w 2024 r. o 3468,7 tys. zł²⁵. Główną pozycją finansowaną z tych środków były wydatki na stypendia – 19 995,6 tys. zł²⁶ (tj. 76,2% wydatków ogółem na świadczenia).

U dysponenta III stopnia na świadczenie na rzecz osób fizycznych wydatkowano 20 441,2 tys. zł, wydatki zostały zrealizowane na poziomie 99,8% planu po zmianach. Głównym rodzajem finansowanych świadczeń były stypendia dla osób fizycznych.

(akta kontroli str. 111-118, 203-206)

W części 24 na wydatki bieżące jednostek budżetowych zaplanowano 2 386 360,0 tys. zł, a po zmianach 2 513 772,6 tys. zł. Zrealizowane wydatki wyniosły 2 503 191,2 tys. zł²⁷ (w tym wydatki bieżące poniesione przez Urząd obsługujący Ministra w wysokości 262 395,8 tys. zł²⁸), tj. 99,6% planu po zmianach. Środki przeznaczono na prowadzenie działalności: dwóch dysponentów

²⁵ W 2024 r. wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w części 24 wyniosły 22 775,0 tys. zł.

²⁶ Wydatki sklasyfikowane w § 324 – Stypendia dla uczniów i § 325 – Stypendia różne.

²⁷ W tym 17 711,6 tys. zł stanowiła kwota na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

²⁸ W tym 17 036,0 tys. zł stanowiła kwota na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

drugiego stopnia (Centrum Edukacji Artystycznej i Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych) oraz 302 dysponentów III stopnia (w tym 267 szkół i placówek artystycznych).

Przeciętne zatrudnienie w części 24, w przeliczeniu na pełne etaty, w 2025 r. wyniosło 20 733 etatów²⁹ i było wyższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2024 r. o 329 etatów. Największy wzrost zatrudnienia (210 etatów) nastąpił w dziale 801 – Oświata i wychowanie. Przyczyną wzrostu było przejście przez Ministra 1 stycznia 2025 r. dwóch szkół artystycznych dotychczas prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego³⁰. Pozostała różnica osób była wynikiem wzrostu zatrudnienia nauczycieli na skutek zwiększonego zapotrzebowania w szkołach na realizację indywidualnego nauczania.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto³¹ w 2025 r. wynosiło 9,7 tys. zł i było wyższe o 0,7 tys. zł, tj. 7,4% od przeciętnego wynagrodzenia z 2024 r.³²

Przeciętne zatrudnienie u dysponenta III stopnia zostało zrealizowane na poziomie 582,9 etatów i w porównaniu do 2024 r. było wyższe o 44,4 etatu. Wydatki na wynagrodzenia sfinansowane w ramach planu finansowego dysponenta III stopnia wyniosły 107 281,4 tys. zł i nie przekroczyły określonego limitu wynoszącego 108 391,1 tys. zł (98,9% wykonania). Były one wyższe niż w 2024 r. o 12,0%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego w MKiDN wyniosło 14,5 tys. zł i w porównaniu do 2024 r. było wyższe o 0,4 tys. zł, tj. 3,0%.

(akta kontroli str. 37-43, 54-58, 122-123)

Na wydatki majątkowe zaplanowano 1 679 390,0 tys. zł, a po zmianach – 1 631 547,3 tys. zł. Zrealizowane wydatki wyniosły 1 269 740,2 tys. zł³³ (tj. 77,8% planu po zmianach).

Wydatki majątkowe w urzędzie obsługującym Ministra (dysponent III stopnia) w 2025 r. wyniosły 3308,9 tys. zł, tj. 80,6% planu po zmianach i były one niższe od wydatków w 2024 r. o 931,7 tys. zł, tj. 22,0%.

W planie rzeczowo-finansowym dysponenta III stopnia ujęto pierwotnie dziewięć zadań na kwotę 4262,0 tys. zł. W trakcie roku wprowadzono siedem nowych zadań³⁴ o wartości 434,9 tys. zł oraz zrezygnowano z jednego³⁵, którego wartość wynosiła 85,0 tys. zł. W 2025 r. nie zrealizowano jednego zadania³⁶, dwa zrealizowano częściowo³⁷ oraz 12 w całości, czego efektem były zakupy:

²⁹ Pracownicy zatrudnieni w Ministerstwie oraz w instytucjach podległych Ministrowi lub przez niego nadzorowanych.

³⁰ Tj. Liceum Sztuk Plastycznych im. Tadeusza Kantora w Dąbrowie Górniczej oraz Zespołu Szkół Muzycznych im. Michała Spisaka w Dąbrowie Górniczej.

³¹ Łącznie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym.

³² Przeciętne wynagrodzenie w 2024 r. wynosiło 9065,9 zł.

³³ W tym 90 497,2 tys. zł stanowiła kwota na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

³⁴ Zakup urządzeń wsparcia sieciowego; zakup depozytora kluczy do obiektu Atrium Plaza przy ul. Jana Pawła II 29 w Warszawie - 2 sztuki; zakup detektora złącz nieliniowych z wysięgnikiem teleskopowym; zakup sprzętu wideo na potrzeby transmisji na żywo oraz materiałów promocyjnych z udziałem kierownictwa resortu; zakup skanera RTG do prześwietlenia bagażu i przesyłek; zakup stylizowanego elementu wyposażenia wnętrz - zegar stojący; zakup stylizowanego elementu wyposażenia wnętrz – żyrandola.

³⁵ Zakup środka transportu do floty samochodowej.

³⁶ Przebudowa infrastruktury teletechnicznej pomieszczeń pierwszego piętra wraz z przebudową elementów konstrukcyjnych w północnym skrzydle budynku Ministerstwa przy ul. Krakowskie Przedmieście 15 w Warszawie. Zadania nie zrealizowano ze względu na przedłużający się proces uzyskania wymaganych prawem pozwoleń i zgód.

³⁷ Przebudowa elementów zagospodarowania terenu nieruchomości przy ul. Focha i ul. Trębackiej w Warszawie; przebudowa elementów teletechnicznej pomieszczeń parteru i piwnicy wraz z przebudową elementów konstrukcyjnych w północnym skrzydle budynku Ministerstwa przy ul. Krakowskie Przedmieście 15 w Warszawie.

urządzeń sieciowych i serwerowych, narzędzi do zapewnienia cyberbezpieczeństwa infrastruktury informatycznej, mobilnego sprzętu komputerowego, urządzeń wielofunkcyjnych, urządzeń wsparcia sieciowego, depozytorów kluczy do obiektu Atrium Plaza przy ul. Jana Pawła II 29 w Warszawie, skanera RTG do prześwietlenia bagażu i przesyłek, sprzętu wideo na potrzeby transmisji na żywo oraz materiałów promocyjnych z udziałem kierownictwa resortu, detektora łącz nieliniowych z wysięgnikiem teleskopowym, stylizowanych elementów wyposażenia wnętrz - zegara stojącego oraz żyrandola, wdrożenie Systemu Obsługi Programów Narodowego Centrum Kultury na potrzeby Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

(akta kontroli str. 9-36, 59-78, 108-109, 134-150)

Zobowiązania w części 24 na koniec 2025 r. wyniosły 148 627,9 tys. zł (w tym zobowiązania urzędu obsługującego Ministra – 10 244,1 tys. zł) i w porównaniu do 2024 r. były wyższe o 13 973,6 tys. zł, tj. o 10,4%. Zobowiązania wynikały głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych od wynagrodzeń³⁸. Nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

W urzędzie obsługującym Ministra nie występowały zobowiązania wymagalne ani przypadki naliczania i wypłacania odsetek od nieterminowych płatności zobowiązań.

(akta kontroli str. 111-118, 831-852 plik 4)

W 2025 r. wobec urzędu prowadzono 67 postępowań sądowych.

(akta kontroli str. 226-234, 297-368)

Badaniem szczegółowym objęto wydatki bieżące i majątkowe w łącznej kwocie 85 587,0 tys. zł wyselekcjonowane z systemu księgowego, z zapisów konta 130 – Rachunek bieżący jednostki (urzędu obsługującego Ministra), z zastosowaniem metody monetarnej (MUS) na kwotę 12 080,1 tys. zł³⁹ oraz jeden wydatek dobrany celowo na kwotę 70 975,0 tys. zł, a także pięć zadań inwestycyjnych⁴⁰ o łącznej wartości 2532,0 tys. zł, co stanowiło 47,8% wydatków pozapłacowych dysponenta III stopnia. Objęte badaniem wydatki zostały sprawdzone pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności ich dokonywania. W wyniku badania nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 9-36, 44-53, 59-78, 111-121, 124-126)

³⁸ Tj. 139 652,9 tys. zł (§ 404 – 35 160,6 tys. zł, § 480 – 82 233,6 tys. zł, § 411 – 20 315,7 tys. zł, § 412 – 1915,1 tys. zł, § 414 – 27,9 tys. zł) i stanowiły 94,0% ogółu zobowiązań w 2025 r.

³⁹ Zbadano 41 dowodów księgowych. Wydatki zostały poniesione m. in. na bilety lotnicze, opłaty związane z czynszem, składki członkowskie, usługi prawne, podatki, stypendia, świadczenie usług komunikacyjnych i wizerunkowych, opłaty związane z ochroną osób i mienia w budynkach MKiDN, prace ekshumacyjno-badawcze.

⁴⁰ Zakup urządzeń sieciowych i serwerowych - 1450,0 tys. zł; Zakup narzędzia do zapewnienia cyberbezpieczeństwa infrastruktury informatycznej – 720,8 tys. zł; Zakup mobilnego sprzętu komputerowego – 68,9 tys. zł; Zakup urządzeń wielofunkcyjnych – 173,5 tys. zł; Zakup urządzeń wsparcia sieciowego – 118,8 tys. zł.

W związku z brakiem terminowej transpozycji⁴¹ dyrektyw 2019/789 i 2019/790, ze środków budżetu państwa część 24 zapłacono w 2025 r., na mocy wyroku nr C-212/23 TSUE, kary w łącznej wysokości 70 974,9 tys. zł⁴².

Dyrektor Departamentu Prawa Autorskiego i Filmu jako przyczyny opóźnienia w pełnym wdrożeniu ww. dyrektyw do polskiego porządku prawnego wskazał zbieg z pandemią COVID-19 i związanymi z nią istotnymi ograniczeniami w funkcjonowaniu administracji publicznej oraz w prowadzeniu szerokich konsultacji z interesariuszami rynku prawa autorskiego. Wyjaśnił również, że Polska zaskarżyła art. 17 dyrektywy 2019/790 do TSUE (sprawa nr C-401/19), wskazując na potencjalne zagrożenia dla wolności wypowiedzi i dostępu do informacji. Ze względu na wagę rozstrzygnięcia oraz konieczność zapewnienia zgodności krajowych przepisów z przyszłym orzeczeniem Trybunału podjęto decyzję o wstrzymaniu formalnych prac legislacyjnych do czasu wydania wyroku. Dodatkowo Dyrektor wskazał, że w okresie rozpoczęcia prac nad implementacją dyrektyw oraz w trakcie ich prowadzenia Departament Prawa Autorskiego i Filmu funkcjonował przy bardzo niepełnej obsadzie etatowej.

Były Minister wyjaśnił: „Głównym powodem było wniesienie przez Polskę skargi do TSUE na art. 17 DSM ze względu na uznanie przez Rząd RP ww. dyrektywy, a szczególnie art. 17, za zagrożenie dla wolności słowa i dostępu do informacji (...), a rozstrzygnięcie Trybunału oddalające skargę nastąpiło dopiero po trzech latach, tj. 26 kwietnia 2022 r. (...). Dodatkową przesłanką opóźniającą prace implementacyjne był także fakt, że Komisja Europejska dopiero na trzy dni przed terminem implementacji ww. dyrektyw, tj. 4 czerwca 2021 r., wydała wytyczne dotyczące prawidłowej implementacji kluczowego artykułu DSM⁴³, do czego została zobowiązana w dyrektywie (...). W świetle powyższych faktów pełne możliwości implementacji nastąpiły dopiero po 4 czerwca 2021 r. (w zakresie art. 17 DSM) i po 26 kwietnia 2022 r. (w zakresie całości DSM)”.

Dyrektywy zostały zaimplementowane w 2024 r. wraz z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw⁴⁴.

(akta kontroli str. 235-239, 248-281)

W urzędzie obsługującym Ministra wprowadzono politykę podnoszenia kwalifikacji, zasady ustalania indywidualnego programu rozwoju zawodowego oraz przygotowano plan szkoleń. Polityka podnoszenia kwalifikacji zawodowych skierowana była do pracowników zatrudnionych w MKiDN, tj. członków korpusu służby cywilnej oraz pracowników zatrudnionych na stanowiskach niemnożnikowych. W stosunku do osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, zatrudnionych w gabinetach politycznych, jak i Dyrektora Generalnego MKiDN, decyzje w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych podejmowane były indywidualnie w oparciu o obowiązujące przepisy prawa.

⁴¹ Ustawę wdrażającą dyrektywy przyjęto z opóźnieniem wynoszącym ok 1200 dni.

⁴² 35 580,4 tys. zł w związku z brakiem wykonania dyrektywy 2019/789 i 35 394,5 tys. zł w związku z brakiem wykonania dyrektywy 2019/790.

⁴³ Tj. komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady - „Wytyczne dotyczące art. 17 dyrektywy 2019/790 w sprawie prawa autorskiego na jednolitym rynku cyfrowym”, który został opublikowany 4 czerwca 2021 r.

⁴⁴ Dz.U. 2024 poz. 1254

W jednostce opracowano plan szkoleń, który uwzględniał priorytety urzędu. Uwzględniono w nim tematy szkoleń zalecane do zorganizowania przez Szefa Służby Cywilnej oraz ujmowano dofinansowanie do studiów.

W 2025 r. zaplanowano 16 tematów szkoleń o tematyce m.in. prosty język, zarządzanie ludźmi, mediacje, sztuczna inteligencja, zamówienie publiczne, BHP, etyka, system EZD. Przeprowadzono 270 szkoleń, na które wydatkowano 923,7 tys. zł. Głównymi grupami tematycznymi były: języki obce, informatyka i prawo. Poza planem szkoleń odbyło się jedno szkolenie, które zostało zrealizowane w wyniku zaleceń audytu wewnętrznego.

W grudniu 2024 r. w MKiDN powstał Departament Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego. Do jego zadań należała m.in. organizacja i realizacja szkoleń. Z tego powodu w planie szkoleń (który powstał przed powstaniem departamentu) nie zostały zawarte szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego. Departament zrealizował dziewięć szkoleń, które zostały sfinansowane ze środków zabezpieczonych w planie finansowym departamentu.

Szczegółowym badaniem objęto 12 wydatków poniesionych w związku z realizacją szkoleń na łączną kwotę 142,7 tys. zł (tj. 15,5% wszystkich wydatków na szkolenia). Wszystkie objęte badaniem szkolenia były realizowane dla pracowników, których zadania pokrywały się z ich tematami. Wydatki były dokonane do wysokości kwot ujętych w planie finansowym, właściwie udokumentowane i terminowo opłacone.

(akta kontroli str. 369-435)

W urzędzie obsługującym Ministra nie planowano w 2025 r. wydatków na zapłatę kar i odszkodowań. Łączne wydatki na kary i odszkodowania w 2025 r. wyniosły 71 068,9 tys. zł. Wydatki dotyczyły m.in. kar nałożonych wyrokiem nr C-212/23 TSUE w związku z brakiem terminowej transpozycji dyrektyw 2019/789 i 2019/790 oraz grzywien nałożonych przez Wojewódzki Sąd Administracyjny.

Szczegółowym badaniem objęto pięć kar nałożonych na jednostkę na łączną kwotę 70 986,9 tys. zł (tj. 99,9% wszystkich kar). Wszystkie kary zostały zrealizowane we właściwych wysokościach i opłacone terminowo.

Kary nałożone wyrokiem nr C-212/23 TSUE zostały opłacone w znacznej części ze środków zabezpieczonych przez dysponenta głównego, po dokonanej analizie: wykonania i zaangażowania z bieżących sprawozdań Rb-28, wykonania z wewnętrznego resortowego Systemu Obsługi Kultury, zebranych informacji od podległych jednostek i dysponentów niższego stopnia. Oszczędności dotyczyły m.in. wydatków bieżących, programów realizowanych z udziałem środków europejskich, środków na zadania z zakresu mecenatu państwa, zwrotów w ramach udzielonych dotacji podmiotowych i celowych dla jednostek podległych i nadzorowanych.

W celu opłacenia grzywien w wysokości 12,0 tys. zł do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie⁴⁵ dokonano przeniesienia środków w ramach planu finansowego wydatków bieżących, tj. z kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego na kary, odszkodowania i grzywny wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych. Zmiana nie

⁴⁵ Grzywny w związku z postanowieniami: sygn. akt VII SO/Wa 10/24 z 15 października 2024 r. na kwotę 2,5 tys. zł, sygn. akt VII SO/Wa 12/25 z 20 sierpnia 2025 r. na kwotę 7,5 tys. zł, a także wyrokiem: sygn. akt VII SAB/Wa 118/25 z 13 maja 2025 r. na kwotę 2,0 tys. zł.

spowodowała zwiększenia planu wydatków ogółem i mieściła się w ramach limitów określonych w planie finansowym jednostki. Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Ochrony Zabytków nałożenie ww. kar było spowodowane dużym obciążeniem pracą.

(akta kontroli str. 212-296)

W 2025 r. wydatki urzędu obsługującego Ministra (dysponent III stopnia) na wypłatę ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wyniosły 138,6 tys. zł. Ekwiwalent został wypłacony 19 pracownikom⁴⁶. Szczegółowym badaniem objęto całość wydatków na ekwiwalenty za niewykorzystany urlop poniesionych w 2025 r.

W wyniku badania stwierdzono, że we wszystkich badanych przypadkach wystąpiła podstawa prawna do wypłacenia ekwiwalentu za niewykorzystany urlop. Ekwiwalenty zostały wypłacone w wymiarze proporcjonalnym za rok, w którym rozwiązano stosunek pracy, a wydatki były ujęte we właściwych paragrafach klasyfikacji budżetowej. W 10 przypadkach ekwiwalent za urlop został wypłacony w terminie od jednego do ośmiu dni po rozwiązaniu umowy o pracę.

Jak wyjaśniła Dyrektor Biura Finansów i Księgowości istniało kilka przyczyn mających wpływ na wypłacanie ekwiwalentów za niewykorzystany urlop później niż w dniu rozwiązania stosunku pracy, tj. liczba osób oraz czynności składające się na proces związany z wypłatą ekwiwalentów (m.in. sprawy prowadzone są papierowo), realizowanie wypłat w określone dni zasileń (dni zasileń na dany rok budżetowy ustalane są z dysponentem głównym na początku każdego roku) oraz zbieg wypłat lub zamknięcie miesiąca w systemie kadrowo-płacowym (w celu poprawnego naliczenia składek ZUS i podatku, wypłaty dla danego pracownika muszą być rozliczane kolejno). W kwestii ośmiodniowego opóźnienia w wypłacie ekwiwalentu wyjaśniła, że pracownik ten został zwolniony dyscyplinarnie. W celu uniknięcia dalszych potencjalnych szkód ograniczono do niezbędnego minimum, przebywanie tego pracownika w obiektach MKiDN. Z tego też względu wypłatę ekwiwalentu dokonano w dniu wypłaty wynagrodzenia, tj. ostatniego zobowiązania wobec tego pracownika. Wypłatę tę zrealizowano, zgodnie z wcześniejszą dyspozycją pracownika, w kasie MKiDN. Potrzebny był również czas na analizę dopuszczalności potrąceń z wynagrodzenia i ekwiwalentu na poczet ewentualnych roszczeń za zabór mienia.

(akta kontroli str. 436-482 pliki 1-19, 483-488)

Zgodnie z art. 175 ust. 1 pkt 1-4 ufp dysponenti części budżetowych sprawują nadzór oraz kontrolę: nad całością gospodarki finansowej podległych im jednostek organizacyjnych, w tym nad dokonywaniem przez te jednostki wstępnej oceny celowości poniesionych wydatków oraz realizacją właściwych procedur; wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa; realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa; efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów. Nadzór odbywał się zgodnie z zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 11 stycznia 2024 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad jednostkami objętymi częścią 24 budżetu państwa⁴⁷. W obszarze

⁴⁶ Główną przyczyną niewykorzystania urlopów było przebywanie pracowników na zwolnieniu lekarskim, poza tym wystąpiły przypadki, gdy z uwagi na konieczność bieżącej realizacji zadań logistycznych i administracyjnych na rzecz Ministerstwa oraz zarchiwizowania i uporządkowania dokumentacji elektronicznej w systemie EZD, a także realizacji pilnych i terminowych zadań związanych z wykonywaniem obowiązków Państwa-Strony Konwencji UNESCO, urlop nie mógł zostać udzielony.

⁴⁷ Dz. Urz. MKiDzN poz. 4.

wydatków były przeprowadzane okresowe analizy, o których mowa w art. 175 ust. 2 pkt 2-5 ufp, w wyniku których zostało sporządzone „Sprawozdanie z wykonania budżetu części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” za I półrocze i cały 2025 r., informacja z wykonania budżetu państwa w zakresie wydatków inwestycyjnych za I półrocze, III kwartały oraz cały rok 2025, a także „Ocena jednostek podległych Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego w zakresie części 24 budżetu państwa” za I półrocze, III kwartały oraz cały rok 2025.

(akta kontroli str. 616-656)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Minister ze zwłoką wynoszącą około cztery miesiące dokonał blokady wydatków na kwotę co najmniej 50 000,0 tys. zł przeznaczonych na budowę wystawy stałej w ramach programu wieloletniego „Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie”.

Po pierwszym półroczu 2025 r. wydatki w ramach programu wieloletniego „Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie” wyniosły 21,6% planu. W karcie oceny i rozliczenia zadania inwestycyjnego do umowy 15/DF-V/MHK/2025 za I półrocze 2025 r. zapisano, że „w związku z realizacją zadania w 2025 roku MHP przewiduje, że nie zrealizuje wszystkich zaplanowanych wydatków”. Przewidywano wówczas, że niewykorzystane wydatki wyniosą ok. 50 000,0 tys. zł. W sprawozdaniu z 12 listopada 2025 r. za III kwartał 2025 r. zapisano „Jednocześnie informujemy, że zgodnie z informacjami przekazanymi przez Wykonawcę Wystawy Stałej niewydatkowana kwota wyniesie ok. 110 mln zł”. W dniu 3 listopada 2025 r. p.o. Dyrektora MHP skierował pismo do zastępcy dyrektora DF MKiDN, w którym informował, że nie wydatkuje kwoty 113 000,0 tys. zł. Wniosek o blokadę środków skierowano do Ministra 6 listopada 2025 r. Decyzja blokująca została podpisana 17 listopada 2025 r.

NIK wskazuje na opieszałość w ustalaniu wysokości środków, które nie zostały wykorzystane oraz w podjęciu decyzji o blokadzie wydatków. Już na początku II połowy 2025 r. Minister posiadał wiedzę, że Muzeum Historii Polski nie wykorzysta około 50 000,0 tys. zł. W kolejnych miesiącach kwota ta znacząco wzrosła, a decyzję o blokadzie podjęto cztery miesiące po uzyskaniu tej informacji.

Dyrektor DF wyjaśnił: „Sprawozdania z realizacji programu wieloletniego odzwierciedlają stan zaawansowania prac na dany dzień, jednak zawarte w nich prognozy niewykonania mają charakter planistyczny i prognostyczny. Zgodnie z przyjętą w resorcie praktyką, każda blokada środków odbywa się wyłącznie ścieżką formalną, inicjowaną wiążącym wystąpieniem dyrektora instytucji realizującego inwestycję. (...) Dokonanie blokady na podstawie szacunkowej i wstępnej deklaracji z I półrocza uniemożliwiłoby analizowane wówczas sfinansowanie ewentualnego przyspieszenia prac lub uregulowanie zobowiązań wynikających z trwających wówczas negocjacji z wykonawcą (BX SA) przy udziale Prokuratury Generalnej. Dodatkowo informuję, że nie jest możliwe zrobienie blokady na kwotę „szacunkową/około”. Do momentu sformalizowania wniosku, DF wraz z kierownictwem MHP na bieżąco monitorowało realne możliwości wydatkowe. (...). Po sprawozdaniu za I półrocze, w którym zidentyfikowano kwotę około 50 mln zł jako niewydatkowaną, DF (kierując się art. 173 ufp) dodatkowo poddał analizie możliwość ujęcia tych środków w wykazie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego. Dla finansowej

realizacji inwestycji rozwiązanie to mogło płynnie przesunąć środki na rok 2026, bez konieczności ponownego ubiegania się o finansowanie w ramach budżetu państwa. W związku z brakiem uzyskania przez MKiDN od MHP deklaracji o konkretnej kwocie (a nie „około”) zostało wystosowane pismo z dnia 30 października 2025 r.”.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela powyższych wyjaśnień. W sprawozdaniu za III kwartał 2025 r. MHP podało przybliżoną kwotę środków, które nie zostaną wykorzystane, podobnie jak w sprawozdaniu za I półrocze 2025 r., jednak wówczas zwrócono się o doprecyzowanie wysokości środków, które nie zostaną wykorzystane. W okresie od stycznia do czerwca 2025 r. wydatkowano ze środków pochodzących z programu wieloletniego „Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie” na 2025 rok kwotę 69 135,1 tys. zł brutto, co stanowiło 21,6% przewidywanych wydatków rocznych. W karcie oceny i rozliczenia zadania inwestycyjnego za I półrocze 2025 r. zapisano, że Departament Finansowy ponownie zalecił monitorowanie i ocenę stanu realizacji zadania (w szczególności planowanych wydatków) i oszacowanie wysokości środków, które nie będą wykorzystane przez MHP w 2025 r., jednak do końca kolejnego kwartału nie podjęto działań w celu zablokowania tych środków. Pismo do MHP z wnioskiem o oszacowanie środków przeznaczonych do blokady skierowano dopiero 30 października 2025 r. NIK podkreśla, że analogiczną nieprawidłowość w stosunku do innego programu wieloletniego stwierdzono w trakcie kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r.⁴⁸.

(akta kontroli str. 697-736)

1.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

W 2025 r. budżet środków europejskich w części 24 obejmował środki na finansowanie projektów w ramach: Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego III Perspektywa Finansowa (MFEFG) oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego III Perspektywa Finansowa (NMF), a także w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) oraz Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENIKS).

W ustawie budżetowej na rok 2025, wydatki budżetu środków europejskich zostały zaplanowane w części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w wysokości 247 860,0 tys. zł. W toku wykonywania budżetu, plan wydatków uległ zwiększeniu o kwotę 42 052,1 tys. zł środkami z rezerwy celowej poz. 98 oraz o kwotę 7,5 tys. zł na podstawie decyzji Ministra Finansów i Gospodarki⁴⁹. Plan po zmianach wyniósł ogółem 289 919,6 tys. zł. Zrealizowane wydatki budżetu

⁴⁸ Kontrola nr P/24/001 Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Promocji Kultury.

⁴⁹ Decyzja nr IP9.4143.124.2025.124 w sprawie zmian w budżecie środków europejskich na 2025 r. z 20 października 2025 r. na podstawie art. 194 ust. 1 i 2 ufp oraz w związku z wnioskiem Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z 7 października 2025 r. symbol DBR-VI.3112.110.2025.MB. Powyższe środki zostały przeznaczone na projekt realizowany w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027.

środków europejskich wyniosły 232 155,6 tys. zł, tj. 80,1% planu po zmianach oraz 93,7% planu wg ustawy budżetowej. W porównaniu z 2024 r. wydatki były wyższe o 90 838,6 tys. zł, tj. 64,3%.

Badaniem objęto decyzję⁵⁰ wprowadzającą zmiany w planie wydatków budżetu środków europejskich – zwiększającą plan finansowy o 42 052,1 tys. zł. Środki, pochodzące z rezerwy celowej budżetu środków europejskich (poz. 98), przeznaczone były na projekty realizowane w ramach Działania 7.1 Infrastruktura kultury i turystyki kulturowej VII priorytetu Kultura, w ramach FEnIKS, dla 11 jednostek realizujących. Wykonanie wydatków wyniosło 36 556,8 tys. zł, tj. 87,0%. Jednocześnie na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 ufp Minister decyzją z 31 grudnia 2025 r. dokonał blokady środków na łączną kwotę 5495,3 tys. zł⁵¹.

(akta kontroli str. 489-491, 676-678)

W urzędzie obsługującym Ministra zrealizowano wydatki z budżetu środków europejskich na kwotę 708,1 tys. zł (72,4% z zaplanowanych po zmianach⁵² – 978 tys. zł). Szczegółowym badaniem objęto wydatki dysponenta III stopnia o łącznej wartości 76,8 tys. zł⁵³, co stanowiło 10,8% wydatków budżetu środków europejskich zrealizowanych w 2025 r. Poddane kontroli wydatki zostały poniesione w okresie kwalifikowalności, były zgodne z przeznaczeniem i prawidłowo udokumentowane.

(akta kontroli str. 44-53, 124-126)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2025 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

W wyniku kontroli wydatków z budżetu państwa i budżetu środków europejskich stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w przepisach ustawy o finansach publicznych. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych w zakresie: dotacji, wydatków bieżących, w tym wydatków na szkolenia i wypłat ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy oraz wydatków majątkowych. Stwierdzona w ramach kontroli nieprawidłowość dotycząca nierzetelnego dokonania blokady nadmiaru posiadanych środków zgodnie z przyjętymi przez NIK kryteriami oceny nie spowodowała obniżenia oceny kontrolowanej działalności.

⁵⁰ IP6.972.125.2025.IHGS z 7 listopada 2025 r.

⁵¹ Decyzja nr DF-II.328.51.2025.AR z 31 grudnia 2025 r. Decyzja o blokadzie wynikała ze stwierdzenia opóźnienia realizacji zadań oraz nadmiaru posiadanych środków w stosunku do harmonogramu realizacji zadań w ramach FEnIKS.

⁵² Przyczyną wykorzystania środków na poziomie 72,4% były m. in. opóźnienia w podpisaniu umowy na dofinansowanie oraz niższe niż planowano wydatki na wynagrodzenia.

⁵³ Badaniem objęto jeden wydatek wyselekcjonowany z konta 227, dotyczący projektu realizowanego w ramach priorytetu FENX.08 Pomoc techniczna Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027: obejmującej czynsz za wynajmowane powierzchnie biurowe w Warszawie na ul. Senatorskiej 27, ul. Wierzbowej 9 oraz ul. Wierzbowej 11 za luty 2025 r.

2. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2025 r. przez dysponenta części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego i sprawozdań jednostkowych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2025 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 24 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 767-803, 805, 807, 812-815)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe w zakresie operacji finansowych w części 24. Sprawozdania sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań.

V. Wniosek

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Dokonywanie blokad planowanych wydatków budżetu państwa niezwłocznie po stwierdzeniu nadmiaru posiadanych środków.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁵⁴ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Zgodnie z art. 98 ustawy o NIK, kto nie informuje bądź niezgodnie z prawdą informuje o wykonaniu wniosków pokontrolnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Warszawa dnia 15 kwietnia 2026 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Katarzyna Budnikowska
/podpisano elektronicznie/

⁵⁴ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres do doręczeń elektronicznych NIK, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 3). w przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie, w miarę możliwości, skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy jednostki kontrolnej NIK przeprowadzającej postępowanie kontrolne.